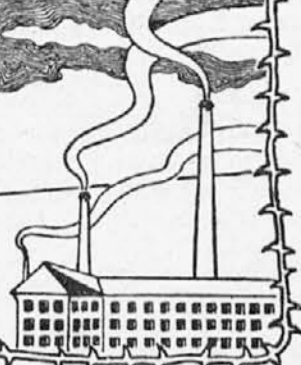

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnishstvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrtletna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 19. V LJUBLJANI, dne 12. aprila 1907. Leto II.

Celovski mizarski štrajk in rdeči lopovi.

Socialni demokratje so res čudni ljudje. Da bi svojo organizacijo hitro pomnožili, si hitro izmislijo štrajk. Skaret, katerega so dobili z Dunaja, je močno hujskal, kako naj agitirajo v delavnicah, na ulicah, v gostilnah in kjer je le mogoče. Nahujskani delci so res tudi tako delali, kar se je dalo, in tako jih je bilo veliko prisiljenih, se na njihovo stran organizirati. Dne 3. marca je bilo veliko zborovanje, pri katerem so določili zahteve in jih predložili mojstrom, da naj jih rešijo v štirinajstih dneh. Ker so dobili popolnoma neugoden odgovor, se je sklical dne 18. marca shod, na katerem so sklenili, da se stopi v štrajk. Voditelj Mahrer je obljubil takrat, da bodo vsi podpirani. In ko je prišla prva sobota v štrajku, čas, da bi se morala izplačati podpora vsem, kakor je bilo obljubljeno, so jo dobili samo tisti, kateri so trinajst tednov organizirani, drugi pa naj odpotujejo. Tukaj se vidi, kako rdečkarji skrbijo za delavca.

Najpoprj izvabijo in prisilijo delavce k sebi in v stavko jim obljublajo podporo, in nazad-

Lea Fatur.

Prevare življenja.

(Konec.)

Mrak je prihajal iz kotov, megla skozi okna. Mimica je kašljala, Dimič je naslonil glavo v roke. Pred njim so vstajale vse prevare njegovega življenja. V dolgi vrsti, spačenega obraza . . . Slišal je smeh, psovke . . .

Glavna prevara njegovega življenja je bila, da si je izvolil krojaški stan. Sin kmetiča je videl, kako je postrežen krojač, ko pride v dno. Sirovi štruklji, orehova potica, suho meso in govedina, beli kruh in vino, vse je bilo krojaču na razpolago. Strica, sosed, mojstra, so nazivali krojača. Ta pa si je mastil brke, strigel, pripenjal, meril, zmerjal pomagača, se kregal nad učencem.

Krasni stan krojaški stan. Po letu v hladu, po zimski peči, zaslužek gotov. Dimič, ki je ljubil že kot otrok zložno življenje, se je posvetil temu toliko dobrot vsebujočemu stanu. Prevaril se je. Dolga, mučna so bila leta učenja. Čestokratov so se poznali na njegovih licih in plečih sledovi načina, s katerim je priganjal mojster lenega učenca, ki je pazil le na skleda, mislil le na lonca.

nje pa vpijejo, da naj odpotujejo, kar je največ mogoče. Tako jih nekaj nič ne podpirajo, nekaj jih pa tako malo podpirajo, da niso mogli izhajati. Prisiljenih je bilo tako okrog 60 delavcev odpotovati.

Dne 6. aprila je govoril Mahrer, da le s pomočjo njihove organizacije se pride doboljšanja delavstva in da stavka dobro uspeva, le zato, ker je socialnodemokratična. Mi pa pravimo: Stavka se bo le deloma posrečila, in to samo zato, ker so mojstri neorganizirani. Najmanj pa stavka uspeva, ker je socialnodemokratična. Vseh socialnih demokratov je bilo k večjemu 50. Potem so pa druge silili k svoji organizaciji. Stavka je vsedelavska, a ne socialnodemokratična. Stavka še vedno traja.

Dopisniku prisrčna hvala in prošimo, da nadaljuje. Mi ne obsojamo štrajkov! Ampak postopanje socialnodemokratičnih voditeljev celovskega štrajka je naravnost barabinstvo in lopovstvo.

Ker štrajkajo v Celovcu tudi slovenski krščansko-socialni mizarji, prosi naše uredništvo, naj prično naše organizacije z nabiranjem za štrajkujoče celovške slovenske somišljenike. Zbirke naj se odpošljejo po poštni nakaznici na »Slovensko krščansko-socialno delavsko društvo v Celovcu«. Kdor hitro da, dvakrat da!

Rdeča protiverska pošast.

Socialna demokracija trdi o sebi: »Izjavljamo, da je vera zasebna stvar.« To se čuje tako lepo. Veruj, kar hočeš ali pa tudi ne veruj, ako si socialni demokrat.

»Vera je zasebna stvar« ti kriče, govore in trde socialnodemokratiški govorniki po shodih in v razgovorih z ljudmi, o katerih sodijo, da imajo vero. Njihovi listi celo ti pišejo od časa do časa tako verno, ginljivo in pobožno, da se ti zarosi oko.

Prevara nad prevaro, ko je začel na svojo roko. Sitni so dandanes ljudje. Včasih je vrezal krojač na oko. Preveliko je vjel, pretesno izpustil. Če je mahedralo malo, bilo za sled napeto, rokavi prekratki ali predolgi, kdo je porajtal za to? Dobro in složno je živel poprej krojač. Zdaj pa mora biti vse, kakor da bi vžil n a život. Koliko bridkih ur je preživel Dimič, koliko je popravljal, meril, gladil, predno je prišel do slovesa dobrega krojača. Najbolj se je pohvalil on sam. Njegovi sovražniki pa so trdili še vedno, da zadene le po sreči in da se zna prilizovati.

Res je znal Dimič počastiti vsakega po stanu in imenu. Tako je bil prišel do mežnarije, žene, hiše in polja. Začelo se je gosposko življenje. Pomagači so šivali, učenci, hčere in žena lepotečili in snažili cerkev. Cvrčala je pečenka, dišali kolači. Piščeta in jajca, masti in pšenice je nosila bira. Gospod »mojster in cerkovnik« je hodil na zajutrak k Juriju, je večerjal pri Štimcu, kvartal s tržani pozno v noč, se razgovarjal o trgovini, katero začne, s katero obogati.

Pa dokler je živela praktična žena, ni smel začeti s trgovino. Pa je umrla. Mladi vdovec ni hotel biti sam. Petična žena mu prinese tr-

A socialnodemokratiška trditev, da je vera zasebna stvar, je lažnjiva hinavščina. Te lepe besede so postavili v svoje strankarske načrte, da preslepe take dobrodušne ljudi, ki jim nista znani hinavščina in lažnjivost socialne demokracije.

Raztrgati hočemo krinko raz obraz socialnodemokratiških hinavcev. Socialni demokraciji ni geslo, da je vera zasebna stvar. Nasprotno: socialna demokracija smirtno sovraži vsako vero. Najbesnejše pa napadajo ravno katoličanstvo.

Kako pišejo in sodijo o veri socialnodemokratiški učenjaki, voditelji in socialnodemokratiški razni pisatelji?

Socialnodemokratiško časopisje, spisi in prepričani socialni demokrati dokazujejo vsaki dan, da si stojita in da si nasprotujeta krščansko in socialnodemokratiško naziranje, kakor ogenj in voda! Ne mi, tako trdi socialnodemokratiški voditelj, pisatelj in državni poslanec Bebel v Nemčiji.

O Božiču, krščanskem prazniku, so pisali socialni demokrati: »Hočemo vzeti Božiču nebeški sijaj, kakor sploh vsakemu krščanskemu prazniku. Hočemo, da postane zopet svetni praznik.«

Neki socialnodemokratiški list piše o katoličanstvu: »Le če se premaga katoličanstvo, je mogoče, da zmaga načelo samostojnega mišljenja.«

Takim krepkim izrazom se ne smemo čuditi. Socialna demokracija se namreč drži načel svojega ustanovitelja juda Marksa in njegovega prijatelja Engelsa. Ta dva sta učila, da morajo prenehati vse slójne razlike. Ko se to doseže, potem preneha vsako veroizpovedanje. Vsak resnicoljubni socialni demokrat bi moral priznati, da je socializem nova vera, ki niti ne priznava, da je Bog. Drugačna socialna demokracija niti ne more biti. Mrtva tvarina ji je vse.

Seveda, nasproti delavstvu ne nastopajo s svojimi končnimi načrti. Še manj pa med kmečkim prebivalstvom. Vejo, da bi jim to škodovalo!

govino, bogastvo. Starejšo hčerko Mimico je dal v mesto k teti, da mu ne dela napotja in iskal vdrugič zakonske sreče. Mešetarji so živeli pri zaljubljenem vdovcu. Pošte, pisma, darila so hodili. Devetdesetkratov je šel Dimič na snubitev. V novi obleki, s polnim mošnjičkom, bogat, imeniten. Doma so delali pomagači po svojem, učenci so zvonili, mežnarili. Vse je šlo narobe, kundi so izostajali.

Vrag vedi, kdo je naredil Dimiču, da se je ponesrečila vsaka snubitev. Devetdesetkratov se je prevaril, ni prišel do zakonskih sladkosti. Razdirali so otroci. Mimica je bila prišla na glas očetovih pustolovstev domov in vzela gospodinjstvo v neizkušeno roko.

Niso ga pustili ženiti se, trgovine mu niso mogli ubraniti. Ker ni dobival več šivanja, se je izgovarjal s tem. Najel je denar v hranilnici in začel trgovati z jestvinami. Menil je, da je že bogat, podpisoval se »trgovca« in hodil bahato po gostilnah. Doma pa je delal komi po svoji volji, ljubice so nosile . . . Take prevare pa še ne, kakor ta, o ni bilo blaga, ne denarja, a ostal dolg na hiši. Dimič ni verjel sam sebi, da ga je prevarala trgovina.

Zdaj mu je ostala še mežnarija, bira. Skromno bi še vedno lahko živel in plačeval

In zato ti lažejo in trde, da jim je vera zasebna stvar. Veruj, kar hočeš. A da kljub temu dosežejo svoj končni namen: popolno brezverstvo in brezboštvo, ti pa trde, da vera nima pravice vplivati na javno življenje. In proti verskemu vplivu na javnost se mora voditi najbrezobzirnejši boj.

Tega bojnega načrta proti veri pa niso iztuhali socialni demokrati samostojno. Izposodili so si ga namreč od liberalcev.

O veri piše znanj avstrijski socialni demokrat dr. Ellenbogen: »Vera ni nič drugega, kakor sanjarija v glavah ljudij glede na one zunanje sile, ki nadvladujejo njihovo vsakdanje življenje. Proti zlorabi vere za poneumljenje in podjarmljenje ljudstva moramo odločno nastopati.«

Da nasprotuje socialna demokracija veri, je jasno izpovedal znanj avstrijski socialni demokrat Pernerstorfer na linškem strankarskem shodu. Rekel je:

»Na življenje in smrt se mora boriti socializem proti rimskemu klerikalizmu (pod rimskim klerikalizmom se seveda razume katoličanstvo).« Psuje katoličanstvo, češ, da zagovarja odrevenelo spoštovanje nasproti oblastim, ima svoje neizpremenljive nauke in duševno sužnost. Mi dvomimo o upravičenosti vsake oblasti. Tajimo in se borimo proti vsakemu nauku (dogma). Mi vemo, da se gibamo v reki razvoja in da ni znanstvenega stavka, ki bi se ne izpreminjal. Če zastopa katoličanstvo duševno svobodo, moramo mi zastopati popolno duševno svobodo. V tem boju se ne umakne socialna demokracija niti zemeljskim in tudi ne pekelnim silam,« konča satansko Pernerstorfer.

Koliko hinavščine in neodkritosrčnosti je v tem Pernerstorferjevem govoru. Samo sumničji mož in meče s publicami. Ne dokaže pa seveda ničesar. Edino besno sovraštvo in zasmehovanje vere obsegajo njegova izvajanja.

Posebno odkritosrčno je pa pisalo socialnomokraško glasilo »Neue Zeit«:

»Socializem vodi v popolno brezboštvo. Čim bolj se razvija gospodarski razvoj, tem bolj se odvrta od vere proletariat (delavstvo). Nujno je potrebno, da se povsod odpirajo ljudem oči in se pripravijo za upor. Ne zadostuje, da se loči cerkev od države. Verske družbe ločene od državnih jasl le še bolj vrše svoja zla dejanja.«

Nekaj let sem nastopa socialna demokracija v Avstriji pred vsem proti katoliški duhovščini. Znano je, kako tekmujejo socialni demokrati pri nas v surovosti z liberalci, kadar se gre za to, da napadajo katoliško duhovščino.

Dokazali smo, da nasprotuje socialna demokracija krščanstvu na veliko škodo delavskih koristi. Namesto da bi obračalo delavstvo svojo pozornost na stanovske svoje zadeve, ti pa obračalo pozornost in tirajo delavstvo na polje verskega boja. Zato je pa tudi socialna demokracija pošast, ki zasluži, da ji zakliče zavedno delavstvo: Proč s protiversko pošastjo!

Med brati in sestrami.

Maribor, 8. aprila, (Kristanova vera.) Kadar je pri tem ali onem društvu kaj posebnega, obletnica ali občni zbor, takrat se mora društvenikom tudi s čim boljšim postreči. Na primer povabi se kak tuji govornik, to zvabi po-

dolg. Pa so prišle volitve. Nemška hranilnica je pritisnila Dimiča, da je glasoval z Nemci, kmeti so mu zamerili.

Maščevalj so se na biri. Z neprijazno besedo so odslavljali nesrečnega cerkovnika. Ni bilo piščet ne jajec, ne masti ne pšenice. Pritoževal se je pri župniku in občinskem svetu, pa ni dosegel ničesar. Ker je videl, da drži župnik s farani, muj e vrgel razjarjen cerkvene ključke pred noge. Menil je, da ga bodo prosili nazaj. Nova prevara.

Zdaj se ni moral več strpeti v trgu, kjer se mu je posmehovalo vse. Prodal je hišo in se preselil z otroci v Ljubljano. Grozil se je, da se povrne bogat, n e pogleda nikogar od prejšnjih znancev. Kruta prevara. V Ljubljani se mu je godilo slabo in slabše. Moral je trdo delati za obstanek, vpreči hčere k šivalnem stroju. Kakor poparjene cvetke so polegale poprej razvajene, druga za drugo . . .

Tako je varalo življenje Dimiča . . . Temno je postalo v sobi. Mimica se je sitnih misli stresla, se prekrizala o glasu zvona in šla v kuhinjo. Kmalu je dišalo v sobo po navadni večerji Dimičevih, po žitni kavi.

Staremu krojaču pa je zlezla glava na prsi. Zadremal je in sanjal novim prevaram naproti.

tem večje število ljudi na zborovanje. Tudi naši socialni demokrati so imeli svoje občno zborovanje v soboto zvečer. Zato pa so tudi povabili sodruga Kristana iz Ljubljane. Kristan pride! Tako se je govorilo že celi teden poprej. Kdo ga ne pozna? Posebno pa še slovensko delavstvo, če že ne drugače, iz časopisov. Kar se tiče društvenega poročila, to nas ne zanima toliko, kot delavci čutimo vsi in zahtevamo vsi, brez izjeme, izboljšanje svojega položaja. Nasprotujemo le onim, ki nam ne puste proste volje, da bi se organizirali po svoje, temveč le tam, kjer oni hočejo. Govor g. Kristana ni bil poslušalcem všeč in ni napravil nikakega vtisa nanje. Povdarjal je, da je socialdemokratska stranka materialistična, to že zdavnaj vemo, čeprav navadno taje po drugod. Toda v Mariboru, tu je treba že malo več povedati, saj mu je znano, da je mnogo sodrugov odpadlo od katoliške in prestopilo v luteransko vero. Ker ni tukaj hotel nič verovati, mu seveda tudi tam ni treba, pa saj tudi ne veruje nič. Med takimi odpadniki pa niso samo sodrugji Nemci, ampak tudi Slovenci. Kranjci, slovenski nemci. Za delavce bil je Kristanov govor brez vsakega posebnega pomena, toda zadnje besede njegovega govora so pa le vredne, da jih zve vse slovensko delavstvo, da se tako prepriča o resničnosti protiverske socialne demokracije. Svoj nemški govor je končal Kristan s temi-le bogokletnimi besedami, ki so morale vsakega, ki ima še iskrico verskega čuta, v srce presuniti: »Zatorej proč s prokletimi svetimi daritvami, proč z malikovalstvom (tako namreč Kristan imenuje molitev), to bodi naša organizacija!« (Darum weg mit den verfluchten heiligen Opfern, weg mit der Götzenanbetung, das sei unsere Organisation.) Kaj pa je tebi, Kristan, na potu vera, saj vsi socialni demokrati pravite: Vera je zasebna stvar. Vsi skupaj se lažete, ko to trdite, da nimate nič proti veri. Slovenski delavci, zdaj ste pa sami slišali iz ust vašega voditelja, ko pravi, da je socialnodemokratska stranka brezbožna, materialistična stranka. — Slišali ste, ko je preklinjal in dejal: Proč s svetimi daritvi, proč z molitvijo! Vidite, to so tisti možje, ki vam hočejo edini zaklad, edini biser, ki ga še nosi večina slovenskega delavstva v svojem srcu, oropati! Kaj misliš ti Anti-Kristan, ako ti nimaš vere (a imel si jo), je tudi drugi ne bi smel imeti? O, poznamo te, ti dobro veš, da delavcu je treba le še to odvzeti, kar še ima, vero, potem je šele sposoben za vse, podivjan, kar se je že marsikje opazilo. Kristan! Če nimaš boljše masti, kakor je bila ta, porabi jo kje drugje rajši, če tebi diši česnov duh, naj ti le, za nas je prejudovski tak duh, mi smo bolj čebulovega navajeni. Na dan 14. maja pa dobiš čik zato, glasove pa katoliški mož, namesto tebe. Pa brez zamere!

Maribor, 9. aprila. (Kristan in njegovi tepci.) Piše se nam: Zato, ker tudi mi štajerski slovenski delavci nosimo v tisto hranilnico, iz katere se nikoli več ne dobi svoje kronce, se nam je pa v soboto prišel zahvalit sam gospod Kristan iz Ljubljane. Govoril je na shodu pri »Kreuzhofu«. Kaj je govoril nemško, to nisem razumel, pozneje, ko je začel slovensko, smo ga pač pazno poslušali vsi. Začel je nekaj o »Naši Moči« in dejal, da ta umazan list je že toliko pisal o njem neresničnega, da se noče ž njim pečati, ker pozneje noče nič preklicati. Dejal je: Ko sem še v prvo gimnazijo hodil kot mali poba, pravil nam je katehet, da je na Slovenskem največ cerkva. Poznejša leta prepričal sem se in spoznal, da je res na Slovenskem največ cerkva, pa tudi največ »tepecev«. Jaz sem sam Slovenec, pa če me kdo vpraša in če to povem, se že tudi za ušesa popraskam, zakaj sem to povedal, da sem Slovenec. Kar ga pa krščanski socialisti dolže, le toliko pove, da postane rajši anarhist, mogoče ga tudi lahko ubijejo, če bi padel kak cigel s strehe na glavo, mu tudi lahko, da bi znorel, vse je mogoče, tudi raje se obesi, vse prej, kakor da bi postal klerikalec. Potem pa je začel priporočati »Rdeči Prapor«, ki je začel izhajati kot dnevnik, prosil, naj bi ga podpirali, da tudi po volitvah ostane dnevnik; s tem, če ga podpirajo, koristili bodo ne le njemu, stranki, ampak zmehčali bodo tudi še one trde butice, ki so jim nasprotne. Dejal je, podrlj bomo še one trdnjave krščanskih socialcev, ki se še nahajajo. Kristan! Nekaj resnice si povedal tu. Pa smo zares tepci, pa veš zakaj? Ravno zato, ker nosimo denar, toliko tepecev, enemu izmed nas. Nosimo onemu svoje krvavo prislužene novce, ki nas potem javno titulira s »tepci«. Da potrebuješ denar, to je gotovo, da bi pa ti s svojo »Rdečo kunj« one trde butice omehčal, pa ne bo šlo. In če bi bila tvoja dolga brada prav železna, razdrobila bi se ob naših trdih buticah. Sto in stoletja so se zaletavali mogočnejši mož-

je, kot si ti, v katoličane, pa jih niso premagali. In tudi tebe, Kristan, ne bo več, krščansko-socialne trdnjave pa bodo še vedno stale. Slovensko delavstvo si bode pa zapomnilo in tudi drugim pripovedovalo, kaj si govoril v Mariboru dne 6. aprila 1907. Ker smo bili dozdej tepci, hočemo to v prihodnje popraviti in se poboljšati. Na dan volitve se te bomo še posebej spominjali, pa tudi tvojih sodrugov kandidatov ter pazili, da naših glasov ne dobite vi, ampak one trde butice, krščanski socialci.

Iz Litije. (Litijem delavcem v spomin in premislek.) Prišel je dolgo zaželjeni čas, prišla je na dan splošna in enaka volivna pravica. In sediti, ko bomo čez en mesec si že tudi volili poslance, so seveda začeli nastopati agitatorji in tudi kandidati sami. Tako se je tudi zgodilo, da so nam v Litiji naznanili plakati, da bo imel dne 7. aprila tukaj v Litiji socialnodemokratski kandidat J. Cankar svoj volivni shod. Kdo bi si bil mislil, da bo Cankar s svojim obiskom počastil tudi Litijo! In vendar, zgodilo se je tako. Pričakovali smo ga težko in radovedni smo bili, kaj nam bo obljubil, če ga dobimo za poslanca. Ali smola! Ne ve se, ali iz nevednosti ali po nesreči zbral si je za svojega spremljevalca in ministranta »slavnoznane« zagorskega Miheta Čobala. V kakšnem kreditu je ta Mihec tukaj pri litijskih delavcih še iz tistega časa pred dvema letoma, ko je tu vodil štrajk predilniških delavcev tako izvrstno, da je namesto, da bi bil prej odpuščen eden delavec, jih je bilo potem po končanem štrajku odpuščenih pet, pet pa v sodnijski preiskavi; prej je delavce podučeval za štrajk, potem pa jih je gonil na šiht, tako brezpogojno, da se ni nič doseglo, temveč so bile razmere po štrajku slabše, kot prej. In sedaj pride ta človek, ta zagorski prerok v Litijo priporočat Cankarja za poslanca. To je že res smešno, če ni neumno. Marsikdo še sedaj stisne pesti, da le sliši ime Čobal, kaj šele, če bi prišel komu takemu preblyhu pod nos? In res, prišla je nedelja, ura devet dopoldne, shod bi se naj imel pričeti, ali komu naj zdaj pridigujeta Cankar in Čobal, morda kakim 25 do 30 osebam? Pa ta hudobni zabiti svet gre rajši v Litijo k maši in farja poslušat, kot pa na shod, to je res žalostno za vero tako vneto, pa zoper farško komando tako zavzeto Čobalovo srce! Pa svoje jezice vendar ne pokaže. Mirno in prijazno vprašuje: Ste prišli vi tudi na shod, kaj ne? Malo potrpite! Nisem vedel, če je tu ob devetih maša, bomo počakali, da ljudje od maše pridejo.« In res, počakal je do desete ure. Ljudi se je nabralo vsega skupaj sedemdeset do osemdeset. Čobal prične, predlaga izvolitev predsedstva; vse molči. — Slednjič se vendar nekdo oglasi: predlagam Čobala — zopet molči vse. To ga reši iz zadrege. Prične govoriti in ko je premlatil nekaj prazne slame, dá besedo kandidatu Cankarju. Cankar prične govoriti o kulturi, za katero on dela, vtakne splošno in enako volivno pravico v socialnodemokratski žep, češ, da jo je pridobila samo socialna demokracija in nobeden drugi, nekoliko pozabavlja čez klerikalce in liberalce, hvali socialno demokracijo kot edino pravo prijateljico in rešiteljico človeštva, pozabavlja tudi nekoliko proti Povšetju, in konča svoj komaj dobrih deset minut trajajoč govor. Pa tudi vmes je večkrat počival in nekaj gledal na mizo, ali je imel tam zapisano, kaj naj govori, ne vemo. Nato pa prične zopet Čobal. Zaletava se v klerikalno stranko in v farovže, o kmetiški odvisnosti od farovžev, klerikalno stranko naredi odgovorno za vse, da se kmetu in delavcu tako slabo godi, pravi, da si dr. Šusteršič želi naslov »Ekscelenca«, govori, da ima klerikalna stranka polno obljub za cel narod, ki jih pa ne bo spolnila, izvaja, da se tu zbirajo še črni oblaki, katere bo pa prepodil veter, ki bo prišel iz Zagorja, obeta, da če bodo volili socialnodemokratsko, bodo socialni demokrati pomagali kmetu, delavcu, obrtniku in učitelju. Hvali na vse pretege socialno demokracijo, in potem svoj neslani govor vendar enkrat konča. Vpil je pa tako, kot da bi bil zunaj na gmajni, ne pa v zaprti sobi. Ko je potem Cankar še jedenkrat povzel besedo, je bila ta presneta ceremonija v jedni uri vsa končana. Uspeha od vsega tega ne bo dosti. Glasov pri volitvi najbrže še toliko ne bodo dobili, kot so namazali plakatov po hišah. Pa še nekoliko več prihodnjich.

Idrija. Našega Tončeta je vprašal neki sodrug: »Ja, ali ne boš tožil ali pa vsaj odgovoril v »Napreju« na pisarije v »Naši Moči« in v »Domoljubu« glede na pomote v računskem zaključku in dlogov v obč. konsumnem društvu?« — Tonček mu je odgovoril: »Ja, če bi bil »Slovenec« kaj takega prinesel, bi ga takoj tožil, ker njega veliko bolj bero in je še nekoliko pošten, na take liste, kakor sta »Naša Moč« in »Domoljub«, pa ni vredno odgovoriti

ali tožiti, kajti »Našo Moč« berejo le zabiti knapi in »Domoljub« pa zarobljeni pauri.

Idrija. Zadnji »Naprej« tako nesramno laže o shodih v okolici Idrije, da se kar ošlata. V Idriji piše, da je bilo na shodu dne 23. m. m. zvečer nad 600 volivcev; v resnici je bilo komaj 400 navzočih, med njimi nad 100 ženskih, blizu 100 liberalcev in nad 100 nedoletnih mladeničev in nad 50 naših. Najbolj ostudne laži poroča Lažitonček o shodu v Črnem vrhu, ko piše, da so prav pazno poslušali govornika in bili nevoljni nad medklici kaplanovih podrepnikov, v resnici so bili nevoljni nad lažmi Lažitončka, katere smo že v tem listu opisali, v resnici je bil nevoljen le Tonček, ko je moral svoje laži pobijati in ko si ni upal niti Kopačeve kandidature na glasovanje dati. Da, toliko se je Tonček na tem shodu razsrdil, da ni vedel, da bode drugi dan 25., zato poroča, da je bil dne 26. shod v Spod. Idriji, v resnici je bil dne 25. dopoldan, na katerem zopet laže, da se je zbralo 1000 ljudi. No, ta dan je navada, da gre do ljudje iz Idrije in od drugod v Spod. Idrijo na božjo pot, z Idrije je tudi Kristan spravil svoje pristaše z ženami in otroci seboj, da bi bila večja udeležba, a z vsemi temi je bilo skupaj ne 800 ljudi. O Žireh piše, da bode ta shod obrodil mnogo sadu, koliko zaupanja imajo v Žireh socialni demokratje, se je pokazalo, ko še prostora za shod niso dobili, da so morali na prostem zborovati. Najbolj se bodo izkazale Tončkove laži in uspehi dne 14. maja; takrat ga bode še bolj v grlu bolelo, kakor ga je v Črnem vrhu, ko je rekel, da ga boli v grlu, ker mu je mati umrla. — Tončka pa moramo le za nekaj pohvaliti, namreč, da ima rad našega urednika Gostičarja. Po shodih namreč res priporoča Kopača, le nikar ne volite liberalnega Grudna. Volite raši nego Grudna Gostičarja. Iz fanta zna še kaj postati. Mlad je še. Morebiti ga sreča še prava pamet in voli sam z odprto glasovnico Gostičarja. Kaj mu pa morejo, če to stori? Nič . . .

Trbovlje. V nedeljo, 7. t. m. je imelo »Pazniško in delavsko podporno društvo« odborovo sejo, pri kateri je predsednik naznanil, da društvo peša. Vzroka seveda ni povedal in zato mu mi delavci povemo, da je vzrok pešanja liberalna stranka, ki se je zarodila v omenjenem društvu, in ako bi take pridno ne agitirali ti liberalni bratci, bi že sedaj samo odborniki bili v društvu. Ob ednem je predlagal predsednik, naj bi si društvo naročilo »Slovenski Narod«, to je kranjskega očeta od štajerskega sina tako zvanega »Narodnega Lista«. No, sedaj bo pa že šlo, delavci le pridno hodite ta časopis čitati, saj ga boste kmalu siti. Le toliko pripomnimo, da tako surovo delavstva na Slovenskem še nihče ni napadel, kakor to brezversko glasilo slovenske liberalne advokatske gospode, te prave barabe v fraku. — »Slovenska kmečka zveza« in »Krščansko delavsko socialno društvo« je priredilo svoj zaupni shod v Trbovljah v gornjih prostorih Pustovih. Shod je bil od kmetov in delavcev prav močno obiskan. Zbrali smo si za kandidata za prihodnjo državnozbornsko volitev dr. Ivana Benkoviča iz Breežic, katerega smo soglasno in z živio-klici sprejeli. Navdušenje je bilo velikansko, kar se nikakor ne dá popisati. — Tudi pri sosedovi hiši v gostilni pri čevljarju so liberalni sinovi priredili svoj zaupni shod, na katerem jih je pa bilo bore malo. Bili so večinoma le frakarji, a kakor je bilo slišati, govornikov je bilo mnogo. Tudi nekemu, nekdam faliranemu kmetu se je izljubilo govoriti, besed ni imel mnogo, medtem se je tudi prav bridko razjokal, najbrže mu je žalost prišla, ker je bilo malo (ta ga je pokidal) tega krdelca; tudi je šlo eno krdelce k gospodu župniku se pritoževati, da bi gospoda kaplana ošteli, ker je ravno na zaupnem shodu »Kmečke zveze« in krščanskih socialcev. Pa ta nesrečna deputacija se je presneto za nosove prišla, ker je izvedela, da je tudi kaplanu dovoljeno politizirati. Ja, ja, bratci, vam voda v grlo teče, kaj ne? A prepričani naj bodo, da jim bomo še tako prilivali, da utonejo.

Za tobačno delavstvo.

»Podporno društvo delavstva ljubljanske tobačne tvornice« javlja, da priredi v soboto, dne 13. aprila ob pol 5. uri popoldne v prostorih S. K. S. Z. redni letni občni zbor. Spored: Poročila predsednika, tajnice, blagajnika, pregledovalcev računov. Volitve. Na občnem zboru govori tudi dr. Janez Ev. Krek. K obilni udeležbi vabi odbor.

Socialna demokracija med slovenskim tobačnim delavstvom. Socialnodemokratska strokovna organizacija tobačnega delavstva objavlja, da ima 357 Slovencev članov. Od teh jih je na Kranjskem 250, ostalih 107 sodimo, da so v Celovcu. Na Koroškem imajo 558 svojih

članov. Socialni demokratje pravijo, da so pričeli začetkom letošnjega leta živahno agitirati. Obljubimo jim, da tudi mi ne bomo držali križem rok. Tudi na Koroškem jih bomo vrgli, kakor smo jih na Kranjskem.

Iz »očenaša« se norčuje v »Tobačnem delavcu« tisti oholi c. kr. paznik, kateremu gledata iz oči strast in prekrokane noči. Mi samo pribijemo, da si upa ta rdeča potičarska zapudlska pokveka v svojem lističu norčevati se iz očenaša. Mož naj ne preizkuša preveč naše potrpežljivosti. Zna doživeti kak glinški prizor in postane lahko še kak mušter, če ne bo priden.

Tat !Tat! upije najrajši tisti, ki sam krade. In ravno tak je dejanski urednik »Tobačnega delavca«. Sam vedno grulj liki grlica: krščansko socialni ovaduh; seveda ne da bi dokazal. Sam pa grozi, da bo ovajal in ovaja kar le more v svojem lističu, ki ga tako nerodno skupaj maši, da kar mrgoli neslovenskih besedi, ker ptujk v svoji zabiti nevednosti in domišljivosti ne zna prestavljati.

Žrtve smrti v ljubljanski tobačni tvornici. Umrla je delavka Marija Schwentner, stara 37 let. Rajnica zapušča pet nepreskrbljenih otrok. Nedavno je umrl tudi njen mož. Rajnica je bila zavedna naša somišljenica, članica obeh naših stanovskih organizacij v ljubljanski tobačni tvornici. Ob njeni smrti nam pride tako živo v spomin, kako da je dolžna država skrbeti za delavske sirote. — Bela žena smrt je pokosila tudi šele 21-letno našo somišljenico članico tudi obeh naših organizacij, Antonijo Kališ. V tvornici je delala 6 let. — Smrt je položila v hladno zemljo nadalje našo somišljenico Marijo Boc. Po 33-letni službeni dobi v tobačni tvornici, je mislila, da stopi v pokoj in si nekoliko odpočije. A nade njene so se izjalovile. Namesto v penzijo je šla počivat v — zemljo. N. P. V. M.!

Vevče. »Naša Moč« je priobčila svoj čas oklic »Saybuške papirnice«, kako združiti papirnice v zavarovanje proti štrajkom. Ta načrt gotovo ne prinese boljših časov ne delavstvu, ne tvorničarjem. Če bi se uresničil ta oklic, bilo bi brez dela na cesti na tisoče delavstva. Predno pa človek umre lakote, stori vse, da se preživi. Oklic Saybuške papirnice je naravnost hujskanje v naširšem pomenu besede. Papirno delavstvo naj si ta oklic dobro ogleda in premisli njegovo vsebino. Vedelo bo, kje naj išče rešitve. Če hočejo tvorničarji, da bo konec stavk, naredi naj tako, da bo delavstvo po svojih stanovskih organizacijah sodeležno dobička, ki ga nosijo tvornice. Delavstvo naj pa krepko pristopa v strokovna svoja društva. Izjalovili se bodo vsi delavstvu nasprotni naklepi in načrti.

Krvoses kapitalizem.

Štrajk v litjski livarni. Ni se pisalo po listih o našem štrajku. A bil je zanimiv, dasi je trpel le 24 ur. Znano je, da so pred leti pri nas kopali rudo. No, pa rudnik so že opustili. Ostala je edino le livarna. Tudi število delavcev se je skrčilo na 70. Dne 8. t. m. smo molili delavci angeljsko češčenje. Kar prileti priganjač Pušnik in prične kričati: Ne boste molili ne. Opol-dne molite, ko imate 1 uro prosto. Poštenim delavcem je zavrela kri. Kaj, še moliti nas ne bodo več pustili. Tri delavce so nato odpustili, nakar je zapustilo takoj delo še 30 delavcev. Zahtevali smo, da mora iti vpokojeni žandar surovina Pušnik stran. Drugi dan ob 9. se je končal štrajk. Nazaj so vzeli vse delavce. Nujno je potrebno, da se združimo delavci v naši livarnici. Zasluzimo po 80 kr. do 1 gld. na dan. Delati pa moramo celo ob nedeljah in praznikih dasi to ni neobhodno potrebno.

Vevče. V naši tovarni je nepričakovano hitro odšel že znani ravnatelj Pavel Wagner, nenadoma, kar v 8 dneh. Sicer smo to že pričakovali, a da bo to tako nanagloma prišlo, si ni nihče mislil. Med delavstvom je ta hitri preobrat napravil različen vtis. To se vidi iz poročil zaupnikov, ki so precej različna. Vendar je večina mnenja, da je storil ravnatelj velik greh ker se je udeležil dne 10. marca delavskega shoda. Po natančnih informacijah smo prišli na to, kako je vodja pisarne skakal pred tvorničkim ravnateljem in mu rekel, da tega ne sme storiti, da bi šel na delavski shod. Vendar je ravnatelj šel na shod, da se je prepričal zakaj se je šlo. Mi delavci pa smo mnenja, da se je P. ravno tega bal, da bi ravnatelj ne prišel na čist zrak. To se je tudi zgodilo in videlo se je, da je bilo po shodu veliko boljše. Namesto, da bi sedaj z delavci prijateljsko delal, gre pa v 8 dneh proč. Nadravnatelj Tittel je bil prestavljen v Gratwein, ker je bil z delavci prijazen. Ko je pa tam nastopil ostrejšo, je postalo ne-

mirno. Wagner je imel, dokler je odločno nastopal proti delavstvu, veliko veljavo. Ko je pa postopal milejšo, je bil tožen in tako je moral v osmih dneh oditi. Toliko danes o tem. Pride čas, ko se bo več pisalo. Pripomniti moramo pa že danes, da nam prihajajo taka poročila, da se nam naravnost gnjusi. Nehote se moramo vprašati: smo li že res na Turškem? Vse tajne zaupnike pa opozarjamo, naj natančno opazujejo vso stvar. Posebno zaupnik številka 3 naj dobro poizve o neki družini in naj nam poroča, če je dotična oseba sin Ahmeda paše iz Carigrada, da ob času podamo bravcem točno sliko iz njegovega življenja.

Okno v svet.

SOMIŠLJENIKI NA SHOD!

V nedežo, dne 14. t. m., priredi »Slovenska Ljudska Stranka« shod svojih volivcev. Spored shoda je velezanimiv in važen: **Ivan Hribar liberalni kandidat za Ljubljano.** Poroča dr. Ivan Šusteršič. Začetek shoda točno ob 10. uri dopoldne. — Somišljeniki vsi na shod! Kdor ni dobil vstopnice, jo dobi pri shodu pri rediteljih pred veliko dvodano »Uniona« (Frančškanske ulice).

LJUBLJANSKI VOLIVCI, POZOR!

Na magistratu je štirinajst dni razpoložen volivni imenik za državnozbornsko volitev dne 14. maja. V imeniku je izpuščenih mnogo naših somišljenikov. Naši volivci naj se takoj potrudijo v uredništvo »Slovenca«, Kopitarjeve ulice št. 2, preko dvorišča nad tiskarno. Uredništvo »Slovenca« je za volivne reklamacije vsak dan na razpolago od 6. do 8. ure zvečer. Tudi po nedeljskem shodu, ki bo končan ob pol 12. uri dopoldne, si bodo volivci lahko ogledali volivni imenik.

Najdražja stanovanja. Če hočemo pisati o najdražjih stanovanjih, nimam v mislih stanovanj, ki stanejo po 1000 ali 2000 kron, ker ta stanovanja so najbolj poceni. Morebiti se kdo temu čudi? Pa naredimo popolnoma navaden račun, ki ga razume vsak učenec, in se bo videlo, da imamo prav. Vzemimo delavca, ki ima plače po 80 kron in je oženjen. Imeti mora vsaj tako stanovanje, da se vsi zbašejo vanj, in kje ga boš dobil v Ljubljani, ki bi stalo dosti manj kakor 20 kron na mesec. In sedaj pogledjmo; delavec ali pa nižji uradnik ali kak pisar in sluga, ki zasluži toliko na mesec, mora torej dati eno četrtino svoje plače samo za stanovanje in tri četrtine mu ostanejo za druge potrebe. Vzemimo pa kakega višjega uradnika, ali pa kakega drugega srečnega človeka, ki mu je usoda tisoče že v zibelko položila, in recimo da ima le 300 kron mesečnih dohodkov. Če ima stanovanje za mesečnih 50 kron — in za 50 K se dobi že lepo stanovanje — plača torej za stanovanje le eno šestino svoje plače in pet šestin mu še ostane za druge potrebe. Kaj pa šele bogat kapitalist, ki ima na leto bogve koliko tisoč dohodkov. Ta ne plača niti desetine svojih dohodkov za stanovanje. Bilo je na Nemškem pred par desetletji, ko so nekateri začeli zahtevati, naj vendar občine preskrbe delavcem boljših in cenejših stanovanj, da ne bodo stanovali v brlogih. Takoj so se oglasili kapitalisti in so rekli, da občina ne sme podpirati takih stvari in ven metati denarja za nepotrebne reči, češ, saj imajo delavci že tako najbolj poceni stanovanja. Delavski prijatelji so pa na to zahtevali, naj se uvede preiskava in se določi, koliko ima vsak dohodkov in koliko plača za stanovanje. Ne omenjam ničesar, kake grozne luknje je našla komisija, v katerih so delavci stanovali, ampak povem samo razmerje, kaki so bili dohodki in kaki stroški za stanovanja. Delavci so plačevali peti ali četrti del svojih dohodkov samo za stanovanje, višji uradniki šesti do osmi del svoje plače in najvišji uradniki, tovarnarji in drugi kapitalisti, ki imajo razkošna stanovanja, komaj dvajseti del svoje plače. Seveda, potem se lahko živi in vpije.

Zavarovalnice na Angleškem notoričnih pijancev sploh nočejo zavarovati. Razun tega pa razlikujejo zavarovance v zmerne in abstinentne, ki tvorijo v zavarovalnicah poseben oddelek. Te so dokazale v svojih izkazih, da so zmerni povprečno 26 tednov bolni, abstinentje pa samo sedem tednov, torej skoro samo eno četrtino. Ravno zato abstinentje plačujejo tudi primerno nižjo zavarovalnino.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše
dežnike in solnčnike
domačega izdelka
priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti

Josip Vidmar
v Ljubljani

Pred škofojfo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.
Popravila točno in ceno.

Delavci in delavke!
Zahtevajte v vseh jav-
nih prostorih „Našo
Moč“!

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-

ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Šmetelca
v Ljubljani Keločvorske ulice 26.
Šsakovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
Izdelaže 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-

stojnj in franko.

Spretni

tkalci in tkalke

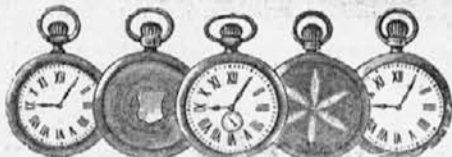
kakor tudi **predilni**

delavci in delavke

se sprejmo v delo takoj proti dob-
remu zaslužku.

Delniško društvo za domače tovarne za
predenje in tkanje v Dužoresi.

Dunaj, I. Renngasse 15.

Ustanov-

ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčitev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih

ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

„Naša moč“

izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:

za male šestopne oglaš: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglaš računamo:
1 krat 9 v. petič vrsta, 2 krat 7 v. petič
vrsta, 3 krat 5 v. petič vrsta.

Uredništvo in upravnništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za-

storjev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip —

Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovjše blago**

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene